

21.07.2022

SİRKÜLER 2022/39: Şirketlerin TL Nakdi Kredi Kullanımlarının Sınırlandırılmasına Dair 10250 ve 10265 Sayılı BDDK Kararları

Şirketlere TL cinsi yeni nakdi ticari kredi kullandırılmasının sınırlandırılması konusunda Bankacılık Düzenleme ve Denetim Kurulu'nun 24.06.2022 tarihli ve 10250 sayılı Kararı ile bu kararın uygulanmasına yönelik olarak 07.07.2022 tarih ve 10265 sayılı karar ile yapılan düzenlemeler aşağıda açıklanmıştır.

1- Türk Lirası Ticari Kredi Kullanamayacak Şirketler

1.1-Aşağıdaki şartların tamamını birlikte taşıyan şirketler Türk Lirası ticari kredi kullanamayacaktır:

- Şirket Bankalar ve finansal kuruluşlar dışındaki bir şirket olmalıdır.
- Şirket 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve ilgili düzenlemeler uyarınca bağımsız denetime tabi bir şirket olmalıdır.
- Şirketin kredi başvurusu yaptığı tarih itibarıyla yabancı para (YP) nakdi varlıklarının (kapsamı aşağıda 2. maddede açıklanmıştır) Türk Lirası (TL) karşılığı 15 milyon TL'nin üzerinde olmalıdır.
- Şirketin kredi başvurusu yaptığı tarih itibarıyla YP nakdi varlıkları toplamı, **Vergi Usul Kanunu (VUK) ve ilgili düzenlemeleri** uyarınca düzenlenerek vergi dairesine sunulmuş olan (geçici vergi dönemleri dahil) en güncel finansal tablolarına göre aktif toplamından veya son 1 yıllık net satış hasılatından büyük olanının yüzde 10'unu aşmalıdır. Konsolide finansal tablo düzenleme yükümlülüğü bulunan şirketler için bu şart farklı olarak aşağıdaki şekilde belirlenecektir.

1.2- Kamu Gözetim Kurumu (KGK) tarafından yayımlanan muhasebe ve finansal raporlama standartları çerçevesinde konsolide finansal tablo hazırlama yükümlülüğü bulunan şirketlerde YP Nakdi varlıklar aşağıdaki şekilde tespit edilecektir:

- KGK tarafından yayımlanan muhasebe ve finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanıp KGK tarafından yetkilendirilmiş bağımsız denetim kuruluşlarınca (bağımsız denetim kuruluşu) denetlenmiş en güncel konsolide finansal tablolar üzerinden bu tespit yapılacaktır,
- Tespite yurt dışı bağlı ortaklık ve iştiraklerin YP varlıkları dahil edilmeyecektir,
- Bu şirketlerin bankalar ve finansal kuruluşlar dışında kalan konsolidasyona tabi yurt içindeki bağlı ortaklıklarının ve iştiraklerinin YP nakdi varlıkları dahil edilecektir,
- Bu şekildeki tespit sadece tespit yapılan ana ortaklık şirketi için geçerli olacak, ana ortaklığın konsolidasyona tabi diğer bağlı ortaklık ve iştiraklerine kullanılacak krediler için bu karardaki düzenlemeler her şirket itibarıyla ana ortaklıktan bağımsız olarak dikkate alınacaktır.

2- Yabancı Para Nakdi Varlıkların Kapsamı

Şirketin kredi başvurusu yaptığı tarih itibarıyla yabancı para nakdi varlıklarının TL karşılığının 15 milyon TL'nin üzerinde olup olmadığının tespitinde aşağıdaki hususlar dikkate alınacaktır.

2.1- Aşağıdaki varlıklar YP nakdi varlık sayılacaktır:

- Altın dahil efektif dövizler

- Bankalardaki YP mevduatlar,
- Türkiye Cumhuriyeti tarafından ihraç edilen Eurobond'lar dışında kalan, yurt içi ya da yurt dışı yerleşiklerce YP cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden/hisse senetlerinden oluşan varlıklar,
- Altın veya dövizde endeksli ya da bunlara ilişkin endeksleri takip eden borsa yatırım fonlarının katılma payları,
- Yurt dışı yerleşiklerle YP cinsinden yapılan ters repo işlemleri,
- Bankalar ile gerçekleştirilen swap işlemleri kapsamında spotta TL temin etmek üzere bankalara (altın dahil) döviz olarak verilen YP varlıkları

2.2- YP nakdi varlıkların TL karşılığının hesaplanması

Bu Karar kapsamında, YP nakdi varlıkların TL karşılığının hesaplanmasında hesaplama tarihine ait Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru kullanılacaktır.

3- TL Kredi Kullanım Yasağı Kapsamında Olmasına Karşın Döviz Pozisyon Açığı Olan Şirketlerin TL Kredi Kullanması ve Belgelendirme

Şartların tamamını taşıdıklarından TL kredi yasağı kapsamında olmalarına karşın yabancı para net pozisyon açığı bulunan şirketler aşağıdaki koşullarla TL ticari kredi kullanabileceklerdir:

- Şirket Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar ve ilgili mevzuat uyarınca YP cinsinden kredi kullanması mümkün olmayan bir şirket olmalıdır. (Yabancı para kredi kullanabilecek şirketler TPKK 32 sayılı kararın 17 ve 17/A maddelerinde belirlenmiştir)
- Şirketin TL krediye başvurduğu tarihten itibaren 3 aylık dönem içinde yabancı para net pozisyon açığı bulunmalıdır,
- Şirket kredi kullanacağı finans kuruluşuna YP kredi kullanmasını mümkün olmaması nedeniyle ve yalnızca kredi başvurusunun yapıldığı tarihi izleyen YP net pozisyon açığı ile sınırlı olmak üzere kredi kullanacağını beyan ve etmelidir(EK 1),
- Kullanılacak TL kredi 3 aylık dönemdeki yabancı para net pozisyon açığı kadar olacaktır,
- Pozisyon açığını belirten söz konusu beyanın doğruluğu bağımsız denetim kuruluşlarınca ya da yeminli mali müşavirlerce (YMM) onaylanmak suretiyle teyit edilerek bankaya belgelendirilecektir. Bu tespit 30.06.2022 tarihinden itibaren bu tarihi müteakip her 3 aylık takvim dönemi sonunu izleyen ayın son iş günü akşamına kadar kredi kuruluşuna sunulacaktır.

4- Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerden Sınırlama Kapsama Girmeyenlerde TL Kredi Kullanılması ve Belgelendirme

YP nakdi varlıklarının TL karşılığı 15 milyon TL'yi aşmayan Şirketler Karar kapsamındaki kredi sınırlamasına dahil olmayacaktır. Ancak, kredi başvurusu yaptığı tarih itibarıyla YP nakdi varlıkları 15 milyon TL'yi aşmayan Şirketler ile YP nakdi varlıkları toplamı 15 milyon TL'yi aşan şirketlerden bu varlıkları, en son mali tablolarındaki aktif toplamı veya son 1 yıllık net satış hasılatından büyük olanın yüzde 10'unu aşmayan şirketler,

- YP nakdi varlıklarının TL karşılığının 15 milyon TL'yi aşmayacağını ya da,
- YP nakdi varlıklarının TL karşılığının 15 milyon TL'yi aşsa bile aktif toplamından veya son 1 yıllık net satış hasılatından büyük olanının yüzde 10'unu geçmeyeceğini beyan ve taahhüt edecekler(EK1),

- 30.06.2022 tarihini müteakip her 3 aylık takvim dönemi sonunu izleyen ayın son iş günü akşamına kadar söz konusu beyan ve taahhüdün doğruluğunun banka/finans kuruluşu tarafından kontrolünün sağlanmasını teminen, bağımsız denetim kuruluşlarınca ya da YMM tarafından onaylı belgelendirmeyi bankaya/finans kuruluşuna sunacaklardır.

5- Bu Kararın Uygulanmasında TL Nakdi Kredi Kapsamında Değerlendirilecek İşlemler

Şirketlerin bankalar ile gerçekleştirdikleri swap işlemleri kapsamında, spotta (altın dahil) döviz verip TL borçlandığı tutarlar bu Kararın uygulanması kapsamında, ilgili banka tarafından söz konusu Şirkete kullandırılan TL cinsinden nakdi bir ticari kredi olarak dikkate alınacaktır.

Kredili mevduat hesabı (KMH) ve diğer rotatif nitelikli krediler ile kurumsal kredi kartlarından nakit çekimi yoluyla veya gün içi ve gecelik krediler yoluyla Şirketlere kullandırılacak kredi tutarının hesaplamasında, bu kredi türleri için 30.06.2022 tarihi itibarıyla Şirketlere kullandırılmış toplam kredi bakiyesi başlangıç olarak kabul edilecek ve;

- Her ay sonu itibarıyla önceki ay sonuna göre bu toplam nakdi kredi bakiyesindeki artış miktarı yeni kullandırım olarak kabul edilecek,
- Her ay sonundaki yapılacak bu hesaplama göre bakiye artışı olması durumunda, yeni kredi kullandırımı olarak kabul edilecek bu bakiye artışına ilişkin olarak ilgili Şirket için bankalarca bu Karar kapsamındaki kredi kullandırım sınırlamalarına yönelik kontroller gerçekleştirilecek ve gerekli bilgi ve belgeler temin edilecektir

6- Bağımsız Denetim Kuruluşlarınca ya da YMM Tarafından Üçer Aylık Dönemler İçin Sunulacak Belgelerin Kapsamı

Bağımsız denetim kuruluşlarınca ya da YMM tarafından üçer aylık dönemler için sunulacak onaylı belgelerde aşağıdaki bilgiler yer alacaktır.

- YP nakdi varlıklarının TL karşılığının 15 milyon TL'yi aşmadığı veya,
- YP nakdi varlıklarının TL karşılığının 15 milyon TL'yi aşıya bile VUK ve ilgili düzenlemeleri uyarınca düzenlenerek vergi dairesine sunulmuş olan (geçici vergi dönemleri dahil) en güncel finansal tablolarına göre (ya da konsolide finansal tablo hazırlama yükümlülüğü bulunan Şirketler için bağımsız denetim kuruluşlarınca denetlenmiş en güncel konsolide finansal tablolar üzerinden Şirketin yurt dışı bağlı ortaklık ve iştirakleri dahil edilmeden) aktif toplamından veya son 1 yıllık net satış hasılatından büyük olanının yüzde 10'unu geçmediği veya,
- Bu sınırlamalara takıldığı tarihler itibarıyla kredi kullandırılmış ise;
 - Bu şekilde kullandırılan TL cinsinden tüm ticari nakdi kredilerin toplamının ilgili kredilerin kullandırım tarihlerini izleyen 3 aylık dönemdeki YP net pozisyon açığını aşmadığı ve,
 - Bu şekilde kredi kullanmış olan Şirketin söz konusu dönemde YP kredi kullanmasının mümkün olmadığı belgelendirilecektir.
- Konsolide finansal tablo hazırlama yükümlülüğü bulunan Şirketler için bu belgelendirme ve değerlendirmeler bağımsız denetim kuruluşlarınca yapılacaktır.

7- İlk Defa 2022 yılında Bağımsız Denetime Tabi Olan Şirketler ve Bağımsız Denetime Tabi Olmayan Şirketlerde TL Kredi Kullanılması Halinde Belgelendirme

Bağımsız denetime tabi olduğu halde denetim yükümlülüğü ilk defa 2022 yılı sonunda başlayacak Şirketler bu Karar kapsamından muaf tutulmuştur. Bir başka ifadeyle **ilk defa 2022 yılında bağımsız denetim yükümlülüğü kapsamına giren şirketler karar kapsamında değildir.**

Kredi başvurusunda bulunan bir şirket bağımsız denetime tabi olmadığını ya da ilk defa 2022 yılında bağımsız denetime tabi olduğundan bu karar kapsamından muaf olduğunu beyan ve taahhüt ederek TL nakdi kredi kullanacaktır. (Ek-2).

Bu beyan ve taahhüt konusunda ilgili banka/finans kuruluşu nezdinde tereddüt oluşması halinde, kredi kullandırım tarihinden itibaren bu hususun 3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerce (SMMM), YMM'lerce ya da bağımsız denetim kuruluşlarınca onaylı olmak üzere belgelendirmeleri için **1 ay süre tanınarak**, başvuruda bulunan şirketin beyanı esas alınmak suretiyle kredi kullandırılacaktır.

8- Belgelendirmenin Zamanında Yapılmaması veya Beyanın Aksine Kredi Sınırlamasına Tabi Olunduğunun Sonradan Anlaşılması

Bir Şirketin, kararda verilen süreler içinde bağımsız denetim kuruluşu ya da YMM onaylı olarak bankaya tevdi etmesi gereken bilgi ve belgeleri bankaya tevdi etmemesi veya bu süre içinde tevdi ettiği bilgi ve belgelere göre Şirketin beyanının aksine bu Karar kapsamındaki kredi sınırlamasına dahil olması gerektiğinin bankalarca anlaşılması halinde;

- İlgili banka tarafından bu Şirkete TL cinsinden bu Karar kapsamına giren yeni nakdi ticari kredi kullandırılmayacak,
- Söz konusu duruma ve Şirket bilgilerine ilişkin BDDK tarafından belirlenecek usul ve esaslara göre ilgili banka tarafından yapılacak bildirim çerçevesinde, bu kapsama giren Şirketlere 30.06.2022 tarihinden itibaren kullandırılan (bu Karar kapsamından muaf tutulsun tutulmasın) TL cinsinden ticari nitelikli tüm nakdi kredilere "Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik" uyarınca sermaye yeterliliği oranı hesaplamasında; kredi riskine esas tutar hesaplanırken kullanılan yaklaşımdan (standart yaklaşım ya da içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımlar) bağımsız olarak kredi riski azaltım teknikleri, kredi derecelendirme notları ve gayrimenkul ipotekleri dikkate alınmadan yüzde 500 risk ağırlığı uygulanacaktır.

9- Karar Kapsamından Muaf Tutulan Krediler

Aşağıdaki krediler bu karar kapsamında sınırlamalara tabi değildir.

- Nakit çekimler hariç kurumsal kredi kartları yoluyla kullandırılan krediler,
- Doğrudan Borçlanma Sistemi (DBS) aracılığıyla nakde dönüşen krediler,
- Cayılamaz limit taahhüdü niteliğinde olan ve bankaların kredi müşterisi olan Şirket dışındaki üçüncü taraflara ödeme garantisi sunduğu diğer krediler ile alıcı statüsündeki Şirketin kredilendirilmesi suretiyle tedarikçilere ödeme yapılan tedarikçi finansmanı kredileri,
- TL cinsinden nakdi krediye dönüşen tazmin edilen gayri nakdi kredi bedelleri,
- Yeniden yapılandırma kapsamında olmayan ve sözleşme koşullarının değiştirilmesi suretiyle yenilenen ya da mevcut kredilerin kısmen veya tamamen yeniden finanse edilmesi için kullandırılan krediler hariç; Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca ya da 5411 sayılı Bankacılık Kanununun Geçici 32 nci maddesi uyarınca yeniden yapılandırılan veya bu yeniden yapılandırmalar kapsamında kullandırılan krediler,

10- Diğer Hususlar

10.1- Bankaların bu Karar kapsamından muaf tutulmayan kredileri, yurt dışı şubeleri aracılığıyla yurt içi yerleşik Şirketlere kullandırması durumunda da bu Karar hükümleri uygulanacaktır.

10.2- 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanununa tabi **finansal kiralama, faktoring ve finansman kuruluşlarının**;

- **01.08.2022 tarihinden itibaren** müşterilerine kullandıracakları TL cinsinden ticari nitelikli nakdi krediler de bu Karar kapsamına dahildir.
- Bu Kararda bankalar için getirilen yükümlülükler finansal kiralama, faktoring ve finansman kuruluşları için de aynı şekilde uygulanacaktır,
- Bu kuruluşların ticari müşterilerinin beyan ve taahhüt yükümlülükleri 01.08.2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere önceki bölümlerde belirtilen şekilde uygulanacaktır.

10.3- Bu karar uyarınca Şirketlerden temin edilmesi gereken beyan ve taahhütler için; karar ekinde yer alan Ek 1 ve Ek 2 formlar kullanılacaktır.